

Psikoloji Lisans Öğrencileri ile Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencilerinin Cinsel Mitlere İnanma Düzeylerinin Saptanması¹

Nasrin SHARİFLİ²Doç. Dr. Eylem Özten ÖZSOY³

Araştırma Makalesi

Özet

Bu araştırmada, cinsel mitlere inanış seviyesinin psikoloji eğitimiyle, düşük seviyeye indirilip indirilemeyeceği araştırılmıştır. Araştırma 2017 yılında Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören 100 1. Sınıf psikoloji öğrencisi ve 100 1. Sınıf klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisinden oluşan toplam 200 katılımcıyı kapsayan bir anket çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında 'sosyo-demografik veri formu' ve 'cinsel mit değerlendirme formu' kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler, SPSS uygulamasıyla hesaplanarak klinik psikoloji yüksek lisans öğrencileri ve psikoloji lisans öğrencilerinin cinsel mitlere inanışını sayısal verilerle analiz etmektedir. Yapılan çalışma ile klinik psikoloji yüksek lisans öğrencilerinin ve psikoloji lisans öğrencilerinin cinsel mitlere ne derecede inandığı saptanmaya çalışılmış ve eğitim seviyesi ile cinsel mitlere inanış arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin ifadeleri incelendiğinde en yüksek inancın, eşler birbirlerini sevdiği zaman sevişmekten nasıl zevk alabileceklerini bilirler, olduğu gözlemlenmiştir. Lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin toplam puanı, yüksek lisans öğrencilerinden yüksektir. Bağlantılı olarak cinsel mit toplam puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bulgular arasındadır. Sonuç olarak psikoloji alanındaki eğitim düzeyleri arttıkça kişilerin cinsel mitlere inanış seviyesi azalmaktadır. Bu araştırmaya göre nitelikli bir cinsellik, eğitimle donanmış ve kaygıdan uzak olduğu sürece sağlıklı bir şekilde devam edebilmektedir. , yazılışı bakımından evrensel bir öneme sahip olduğundan, bundan sonraki çalışmalara ışık tutmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji Öğrencileri, Cinsel Mitlere İnanış, Cinsel Mitler.

Detection of Levels on Belief in Sexual Myths by Bachelor Psychology Students and Clinical Psychology Graduate Students

Abstract

The aim, it was researched whether the belief level of sexual myths could be reduced to a low level by a qualified psychology education or not. The study was carried out with a survey including a total of 200 participants, consisting of 100 1st year psychology students and 100 1st year clinical psychology graduate students studying at Üsküdar University in 2017. "Socio-demographic data form" and "sexual myth evaluation form" were used in collecting the data. The scales used in the study are calculated by SPSS application and the numerical solution of the beliefs of the students of clinical psychology and graduate students of psychology and sexual myths is determined. With the study, clinical psychology graduate students and psychology undergraduate students were established to believe sexual intercourse and education level. The highest belief when the expressions about sexual myths of the undergraduate and graduate students are examined are the highest beliefs they know how to enjoy it. The total score of undergraduate students regarding their sexual myths is higher than that of graduate students. Moreover, the difference is that the degree of undergraduate respectively. In connection with the findings, it is also found that the sexual myth total

¹ Üsküdar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalında Doç. Dr. Eylem Özten Özsoy danışmanlığında hazırlanmış aynı başlıktaki tezden üretilmiştir.

² Üsküdar Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü, nesrinsherifli@yahoo.com

³ Üsküdar Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü, eylemozten@yahoo.com

scores differ significantly according to the education status. As the result, so the educational levels in the field of psychology increases, the levels of people's belief in sexual myths decreases. According to this research, a qualified sexuality can continue in a healthy way if it is equipped with education and is far away from anxiety. Since it has a universal importance in terms of its spelling, it aims to shed light on the future studies..

Keywords: Clinical Psychology Students, Belief in Sexual Myths, Sexual Myths

1. Giriş

En basit anlamıyla mitoloji, eski zamanlardan kalan ritüel ve sembollerden ibarettir. Henüz kültürlerin teknolojiyle kaynaşmadığı dönemlerde insanlar, kulaktan kulağa; nesilden nesile geçen inanışları bir şekilde hayatının içine yerleştirmiştir (Ateş,2014). Bilinen en eski çağlardan beri Homo-sapiens, gerek türünün devamı gerekse zevk almak için cinsel hayatını aktif tutmuştur (Harari,2015). Çok yönlü bir disiplin olan psikoloji, insan gelişimi, spor, sağlık, klinik, sosyal davranış ve bilişsel süreçler gibi birçok alt alanı içermektedir. Psikoloji eğitimi ise temelinde psikoloji bilimini araştıran bir eğitim çeşididir ve yapısını psikolojinin alt dallarıyla kuvvetlendirir. Bu çerçevede genel psikoloji, gelişim psikolojisi, klinik psikoloji gibi birçok alt disipline bölünmüştür (Baumeister ve ark.,2010). Çalışmanın hipotezin oluşturduğu cinsel mitlere inanış seviyesinin eğitimle törpülediği araştırması, yine psikolojik eğitimi konu almaktadır. Hipotezin ortaya atılma sebebi, psikoloji eğitimiyle cinsel mitlere inanışının azalacağı düşüncesidir. Bahsi geçen bu seviye, iyi bir psikolojik destek, terapi ve cinsel eğitimle, düşük seviyeye indirilebilir. Bu sebeple Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören psikoloji lisans öğrencilerinin klinik psikoloji yüksek lisans öğrencilerine göre daha yüksek seviyede cinsel mitlere inandığı beklenmektedir. Psikoloji eğitimi, pek çok yanlış bilgide olduğu gibi, cinsellikle hüküm süren yanlış bilgileri de azaltmaktadır. Psikoloji bölümüne de entegre olmuş olan cinsellik çalışmaları bilgisi, psikoloji lisans öğrencileriyle ve klinik psikoloji yüksek lisans öğrencilerinde eğitim seviyesine bağlı olarak değişkenlik gösterdiği düşünülmektedir.

1.1. Cinsellik Nedir

nsanların hayatında önemli bir yeri olan cinsellik, anne karnında başlayarak tüm hayatı içine alan bir döngü sürecinden ibarettir. Cinsellik insanların tabularından ve tahminlerinden ötede, sadece cinsel birleşmeyi irdeleyen bir aktivite değildir, tüm bedeni ve zihni içermektedir.

Her bireyin cinselliği öğrenme ve cinselliğini üreme ya da zevk için kullanma hakkı mevcuttur. Cinselliğin mevcudiyeti sadece bedensel sağlık açısından değil, aynı zamanda insanın duygusal ve düşünsel varlığının ferahı açısından da önemli bir yer teşkil etmektedir. Son yıllarda yapılmış olan güncel araştırmalara göre cinsellik sağlık, bireysel sağlık açısından vurgulanan öneminin yanında, sosyal sağlık açısından da önem taşımaktadır. Bahsi geçen cinsel sağlık ise, sadece sağlıklı üreme durumundan ibaret değildir. Zildberg bu konuyu açıklarken cinselliğin bacak arasında değil, kulak arkasında olduğunu vurgulayarak aslında cinselliğin beyinde gerçekleştiğini vurgulamak istemiştir (Kayır,1995).

1.2. Psikolojik Cinsellik

Cinsellik, birçok yönü olan bir kavramdır. Psikolojik cinsellik ise, çiftlerin genel olarak yaşadığı kaygılarla şekillenmektedir. Cinsellik yaşanırken beyin içinde gerçekleşen veya farklılaşan belirtiler, tamamen cinselliğin boyutlarından biridir ve nitelikli bir cinsel hayatın sınırlarını taşımaktadır.

Güncel araştırmalara göre, cinsel sağlık sadece bireyin sağlığını değil, toplumun sağlığını da ilgilendirmektedir. Çünkü cinselliğini nitelikli şekilde yaşayamayan bireyler, içerisinde bulunduğu toplumu da strese sokmaktadır. Cinsellik sadece cinsel ilişki yaşamaktan ibaret değildir, bu durum tamamen beyin merkezinde kodlanmaktadır. Bu sebeple cinsellik, tüm toplumu ilgilendiren yapı taşlarından biridir.

1.3. Cinsel Mit

Etimolojik köken olarak Fransızcadaki "mythe" kelimesinden gelen mit sözcüğü Türk Dil Kurumu'ndaki (TDK) online tanımıyla şu şekildedir:

İsim Geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücü etkisiyle biçim değiştiren alegorik bir anlatımı olan halk hikayesi, mitos

Efsaneleşen kavram veya kişi

Cinsel mit ise, toplumca kabul görmüş ve nesilden nesile aktarılmış abartılı ya da yanlış bilgilerden ibarettir. Temelinde ise, hayal gücü ile kaygıların senteziyle oluşan inanışlardan oluşmaktadır. Cinsel mitler genel olarak efsanelerden meydana gelmektedir. Yani halka indirgenen açıklamasıyla bu gibi kurgular, uydurma, hurafe veya kurmaca gibi kelimelerle açıklanabilmektedir (Bozkurt,1996).

Cinsel mitlerin oluşmasının en önemli sebepleri olarak cinsellikle ilgili konuların açık bir şekilde konuşulmaması, tartışılmaması, yeterli olabilecek derecede bilimsel veri tabanının olmamasından bahsedilebilir. Belirsizlik kendi beraberinde korku ve endişeyi körükler, yanlış bilgi kulaktan kulağa geçer, yayılır, ve böylelikle cinsel mitler oluşur. Cinsel mitler

kişinin beklentilerinin fazla olmasına, abartılı beklentiler kaygı, yetersizlik duygularına, bunların da hepsi cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırlar, aynı zamanda cinsel işlev bozukluklarının süreğen bir şekilde devam etmesine de sebep olmaktadır (Zilbergeld B., 1978).

Türkiye'de cinsel mitlerle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında yapılmış çalışmaların çok az olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan yayınlar incelendiğinde özellikle erkek cinsel işlev bozukluklarının oluşumunda cinsel mitlerin ağırlıklı olarak rolünün olduğu görülmektedir (Kayır, 1996).

Cinsel işlev bozuklukları kadını ve erkeği farklı şekillerde etkileyen sorunlardır. Kadınlarda en çok görülen bozukluklar ise şöyle verilebilmektedir: cinsel isteğin yok olması ya da azalması, ilişki isteğinin zamanlamasında uyumsuzluk durumu, orgazm sorunları, partnerin cinsel tutumlarından memnun olamama durumu, vajinusmus veya disparonidir. Cinsel arzuyla ilgili olan bozukluklar, cinsel istek duymamaya yani frijiditeye ya da isteğin azalmasıyla ilgilidir. Bunun yanında cinsel ilişkideki ağrı hali de kadınlardaki önemli cinsel işlev bozukluklarından biridir. Erkeklerde görülen cinsel işlev bozuklukları genel olarak: sertleşmede güçlük, karşı cinsi arzulamada bozukluk, doyum ve boşalma bozuklukları olmak üzere dört grupta incelenmektedir. En önemlisi de halk arasında "iktidarsızlık" olarak tabir edilen sertleşme ya da ereksiyon problemidir. Bilinen en doğal risk faktörleri ise şeker hastalığı, yüksek tansiyon, yaşlılık, sigara tüketimi, geçirilmiş ameliyatlara, yüksek kolesterol, böbrek ve karaciğerin kronik hastalıkları bulunmaktadır.

1.4. Cinsel İşlev Bozuklukları ve Cinsel Mitler Arasındaki İlişki

Güncel olarak toplumlarda daha az da olsa, yine cinsel işlev bozukluklarını konu olan cinsel mitler, söz konusudur. Mitlerde en çok rastlanan ortaklık ise, erkeğin aktif olması, kadının ise daha pasif olması gerektiği üzerinedir ki Lilith ve Adem örneğindeki mitolojik derinliği de yine bu durumu destekler niteliktedir. Çünkü Lilith, cinsellikte aktif rol oynamak isterken cezalandırılmış bir mitolojik kahramandır. Bahsi geçen mitlere göre erkek cinselliği anlatılırken penis, bedenden ayrı olarak algılanmaktadır. Erkeğin gücü ise, partnerini mutlu etmekle açıklanmaktadır.

Zilbergeld çağdaş batılı toplumlarda mitlerin yaygın olmasıyla bunların cinsel işlev bozukluğu ile ne tür ilişkileri olduğunu araştırmıştır. Araştırmada, cinsel yakınmayla başvurmuş olan bireylerde cinsel bilgi düzeyi, kaynakların, cinsel mitler ve yanlış bilişsel şemaların yol açtığı negatif duyguların ilk görüşmede araştırılması gerekmektedir. Zilbergeld bu çalışmayla, cinsel mitler ve onların etkilerinin bilimsel kaynaklarla, daha doğru bilgilerle, kişinin sosyokültürel yapısına uygun olacak açıklamalarla ortadan kaldırılmasının mümkün olabileceği sonucuna varmıştır (Zilbergeld, 1998).

Cinsellikle ilgili kişilerin yanlış bilgi edinmeleri ve bilgisizlikleri hatalı cinsel şemaların oluşumunda temel oluşturmaktadır. Bu durum cinsellikle ilgili aşırı kaygı, gerçek dışı beklentiler, suçluluk duygusu ile birlikte cinsel işlev bozukluklarını oluşturmakta ve bu bozukluğu sürdürmektedir. Kişilerin yanlış bilgi edinmesi sonucu en çok karşılaşılan durum mitlerdir (Özmen, 1999).

Cinsel mitlerin çıkış yeri, genelde cinsel işlev bozuklukları olmaktadır. Cinsel mitler beklentilerin çok aşırı olmasına, abartılı beklentiler de kendi beraberinde yetersizlik duygusu, kaygı, endişeye hem de cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırlamaktadır. Aynı zamanda oluşan cinsel işlev bozukluklarının sürdürülmesinde de büyük öneme sahiptir. Batı toplumlarında yaygın görülebilen cinsel mitlerin erkeklerde cinsel işlev bozukluğuna sebep olduğu araştırmalar sonucu bulunmuştur. Bireyin mevcut inanışları, eğilimleri, onun zihninde yanlış oluşmuş kavramların yani cinsel mitlerin cinsel işlev bozukluğu oluşumunda ve onun devamında büyük etkisinin olduğu bir çok araştırma sonucunda görülmüştür (Şahin, 2006).

Cinsel işlev bozukluğunu oluşturabilen, temelde bulunan bilgi eksikliği, yanlış bilgilendirmenin olduğu cinsel mitler farklı kültürlerde bulunmalarına rağmen benzer özellikler taşımaktadır. Cinsel mitler cinsel aktivite sırasında kişinin yaşayacağı hazza yönelik daha fazla olacağını düşünmelerine sebep olmakta ve bu durum kişide cinsel aktivite sonrası kaygı, yetersizlik gibi duygulara sebep olmaktadır. Cinsel mitler hem cinsel işlev bozukluğuna sebep olur hem de sorunların sürekli kendilerini göstermeleri ve tedaviyi de olumsuz anlamda etkilemektedir (Dalan, 2020).

Genç-yaşlı, evli-bekar, sürekli bir cinsel yaşamı olan ya da olmayan, cinsel sorunu olan ya da olmayan herkes cinsel mitlere sahip olabilmektedir. Kişide mevcut bu mitler hayatlarının belirli dönemlerinde kendileri veya partnerlerinde cinsel sorunlar ya da cinsel işlev bozuklukları şeklinde ortaya çıkabilmektedir (Büyük, 2019).

Cinsel mitler aynı zamanda kişinin ilişkisindeki yüksek beklenti, farklı istekleri oluşturmakta, bu durum da çiftlerde cinsellikle ilgili kaygı ve benlik saygısında azalma, bunun sonucunda da cinsel işlev bozuklukları oluşturmaktadır. Cinsel mitlerin kişinin düşünce yapısında ilerlemesi, değiştirilmemesi tedaviyi de olumsuz yönde etkilemektedir

(Yılmaz, 2018).

Cinsel eğitim, duygusal birliktelik ve sorumluluklar, bireyin cinsel anatomisi, cinsel aktiviteler, cinselüreme, cinsellik için rıza yaşı,üreme sağlığı,üreme hakları, güvenli ilişki,doğum kontrol ve cinsel korunma gibi insan cinselliğiyle ilgili konulardaki eğitimidir.Cinsel eğitim için yaygın yollar ,ebeveynler veya bakıcılar,resmi okul programları,halk sağlığı kampanyaları olarak bilirse de son zamanlarda psikoloji alanında ki eğitimler,cinsel eğitim ve cinsel terapi alanında önemli çalışmalara imza atmaktadır.Cinsellik eğitimi,kişilerin cinsellik ve cinsellik hakkında sağlıklı kararlar verme bilgi,beceri ve motivasyon kazanmalarına yardımcı olur ve aşağıdaki maddelere destek vererek sağlıklı bir cinsel hayatın kapısını açar:

- İnsani gelişme(üreme,ergenlik,cinsel yönelim ve cinsel kimlik gibi gelişmeler)
- İlişkiler(aileler,arkadaşlıklar,romantik ilişkiler ve flörtler)
- Kişisel beceriler(iletişim,müzakere ve karar verme gibi yetenekler)
- Cinsel Davranış(yaşam boyunca yasaklanması gereken şeylere sınır koyabilme)
- Cinsel Sağlık(cinsel yolla bulaşan hastalıklar,kontrasepsiyon ve istenmeyen gebelik gibi durumlardan korunma)
- Toplum Ve Kültür(cinsiyet rolleri,çeşitlilik ve medyada cinsellik gibi konuların cinsellik üzerindeki etkisi) (Measor,2004).

Atıcı (2019), 60 kadın ve 60 erkekle yaptığı araştırmada cinsiyet, cinsel mitlere inanma ve cinsel işlev bozukluğunu incelemiş, cinsiyete bakıldığında cinsel mitler ve cinsel işlev bozukluğu düzeylerinin anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür. Araştırma sonucunda kadınların cinsel işlev bozukluğunun daha yüksek olduğu, erkeklerin de cinsel mitlere inanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Cinsel bilgi yetersizliği, cinsel yaşamın kötü değerlendirilmesi, cinsel yaşam süresinin kısa olması gibi durumlar cinsel işlev bozukluğu düzeyini yükseltmekte, eğitim seviyesinin düşük olması ise cinsel mitleri arttırmaktadır (Atıcı, 2019).

Büyük (2019)'ün 248 evli bireyle gerçekleştirdiği araştırmada cinsel mitlere inancın evlilik doyumunu düşürdüğü tespit edilmiştir. Aynı zamanda cinsel mitlere inanma düzeyinin eşlerin eğitim düzeyi, gelir düzeyi, çocuk sayısı gibi değişkenlere göre farklılaştığı görülmüştür.

Caner (2020)'in 400 kadın katılımcıdan oluşan araştırmasında cinsel bilgi yeterliliğinin yüksek olduğu durumlarda cinsel mitlere inancın düşük olduğu bulunmuştur. Eğitim seviyesi arttıkça cinsel mitlere olan inanç azalmakta ve kişiler cinsel hayatlarını daha iyi tanımlamaktadır. Bu çalışma sonucunda aynı zamanda, eğitim seviyesi düşük, düzenli bir ilişkisi olan, cinsel bilgi yeterliliği düşük olan kadınların cinsel işlevlerinde daha fazla sorun olduğu görülmüştür.

Coşkun (2020), cinsel mitlerin evlilik doyumuna etkilerini incelediği 5 evli çiftle yaptığı nitel çalışmada 1 çiftin geçmişte cinsel işlev bozukluğu yaşamış olduğu, bu sorunlardan bahsedildiğinde temel sebebin cinsel mitler olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda cinsel mitlerin literature göre değiştiği, evlilikte olumsuz yüklemelere, evlilikte cinsel doyumun düşmesine sebep olduğu görülmüştür.

Çalı (2021), cinsel mitler ve cinsel doyum arasındaki ilişkiyi incelemiş olduğu 386 kadın katılımcıdan oluşan çalışmada cinsel mitlerin tüm alt boyutlarında artış görüldüğü zaman cinsel doyumun azaldığı saptanmıştır.

2. Gereç ve Yöntem

Araştırma 2017 yılında Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören 100 1. Sınıf psikoloji öğrencisi ve 100 4. Sınıf klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisinden oluşan toplam 200 katılımcıyı kapsayan bir anket çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma için Üsküdar Üniversitesi'nin Etik Kurulu'nun etik onayı alınmıştır.

2.1. Örneklem

Çalışmanın örneklemini 2016-2017 yılları arasında Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü lisans öğrencilerinden 100 kişi ve Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji yüksek lisans öğrencilerinden 100 kişi oluşturmaktadır. Araştırmaya alınma kriterleri olarak 18 yaşından büyük, Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim gören, kronik hastalığı bulunmayan sağlıklı kişiler ve daha önce psikiyatrik tedavi görmeyen kişilerin alınması esas alınmıştır. Araştırmadan dışlanma kriterleri olarak 18 yaşından küçük, Üsküdar Üni-

versitesi'nde eğitim görmeyen, kronik hastalığı bulunan ve daha önce psikiyatrik tedavi gören kişiler esas alınmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışma için kullanılan sosyodemografik veri formu ve cinsel mit değerlendirme formu 100 psikoloji lisans 100 klinik psikoloji yüksek lisans öğrencisine uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik bilgileri frekans ve yüzde tabloları şeklinde sunulmuştur. Ölçek puanının ortalama, standart sapma bilgileri tanımsal istatistik tablosu şeklinde sunulmuştur. Öğrencilerin demografik özellikleri 25 soruluk sosyodemografik veri formunda yanıtlanmıştır. Cinsel mit değerlendirme formu 30 soruluk 3 yanıtta (katılıyorum, katılmıyorum, fikrim yok) oluşan ankettir. Ölçek puanlarının normallik sınavında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011:40).Yapılan normallik sınavında ölçeğin lisans ve yüksek lisans öğrencileri için ayrı ayrı olmak üzere toplam puanlarının normal dağılım gösterdiği tespit edildiğinden iki grulu değişkenlere (örneğin cinsiyet, medeni durum) göre karşılaştırılmasında Bağımsız İki Örneklem t Testi; üç ve daha fazla grulu değişkenlere (örneğin yaş grupları) göre karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) testi kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi iki değişken arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD (Least Significant Difference) Post Hoc testi uygulanmıştır.Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

3. Bulgular

Araştırmaya psikoloji lisans ($n=100$) ve klinik psikoloji yüksek lisans ($n=100$) birinci sınıflarında okuyan toplam 200 öğrenci katılmıştır. Lisans öğrencilerinin %13'ü erkek, %87'si kadın; Yüksek lisans öğrencilerinin %22'si erkek, %78'i kadındır. Lisans öğrencilerinin yaş ortalaması $20,41 \pm 2,98$; yüksek lisans öğrencilerinin yaş ortalaması $26,80 \pm 5,58$ olarak hesaplanmıştır. Lisans öğrencilerinin tamamı, yüksek lisans öğrencilerinin %16'sı bekar. Lisans öğrencilerinin %30'u evinde arkadaşlarıyla, %70'i anne babasıyla yaşamaktadır. Yüksek lisans öğrencilerinin %21'i evinde arkadaşlarıyla, %43'ü anne ve babasıyla, %21'i yalnız, %15'i eş ve çocuklarıyla yaşamaktadır. Lisans öğrencilerinin %33'ünün, yüksek lisans öğrencilerinin %50'sinin partneri vardır. Partneri olan lisans öğrencilerinin ($n=33$) %57,6'sının ilişki süresi 1 yıldan az, %42,4'ünün 1-5 yıl aralığındadır. Partneri olan yüksek lisans öğrencilerinin ($n=50$) %15'inin ilişki süresi 1 yıldan az, %46'sının 1-5 yıl, %24'ünün 5 yıldan fazladır.

Lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin ifadeler incelendiğinde en yüksek inancın sırasıyla "19. Eşler birbirlerini sevdikleri zaman sevişmekten nasıl zevk alabileceklerini bilirler." $0,67 \pm 0,47$; "18. Sevişme ancak iki tarafın orgazm olması ile güzeldir." ($0,54 \pm 0,50$) ve "20. Seks doğaldır, öğrenilemez" ($0,45 \pm 0,50$) olduğu tespit edilmiştir. Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin ifadeler incelendiğinde en yüksek inancın sırasıyla "19. Eşler birbirlerini sevdikleri zaman sevişmekten nasıl zevk alabileceklerini bilirler." $0,77 \pm 0,42$; "18. Sevişme ancak iki tarafın orgazm olması ile güzeldir." ($0,63 \pm 0,49$) ve "13. Sertleşme daima cinsel arzu ile uyarılma işaretidir" ($0,43 \pm 0,50$) olduğu tespit edilmiştir. Lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin toplam puanı $6,27 \pm 4,43$; yüksek lisans öğrencilerinin $5,14 \pm 3,43$ olarak hesaplanmıştır. Ölçekten elde edilebilecek en düşük (0) ve en yüksek (30) puanlar dikkate alındığında lisans ve yüksek lisans klinik psikoloji öğrencilerinin cinsel mit inançlarının oldukça düşük seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Lisans ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Cinsel Mit Toplam Puanının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Öğrenim	n	Ort.	SS	t	P
Lisans	100	6,27	4,43	2,02	0,045
Yüksek Lisans	100	5,14	3,43		

Cinsel mit toplam puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=2,02$; $p < 0,05$). Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanı ($6,27 \pm 4,43$), yüksek lisans öğrencilerinin puanlarından ($5,14 \pm 3,43$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 2. Cinsel Mit Toplam Puanının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Öğrenim	Cinsiyet	N	Ort.	SS	T	p
Lisans	Erkek	13	8,31	4,31	1,80	0,075
	Kadın	87	5,97	4,39		
Yüksek lisans	Erkek	22	5,45	3,22	0,49	0,629
	Kadın	78	5,05	3,50		

Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulgusu saptandı ($p>0,05$).

Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulgusu saptandı ($p>0,05$).

Tablo 3. Cinsel Mit Toplam Puanının Partner Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Öğrenim	Partneri	N	Ort.	SS	t	p
Lisans	Var	33	8,00	4,76	2,84	0,006
	Yok	67	5,42	4,02		
Yüksek lisans	Var	50	4,44	3,09	-2,08	0,041
	Yok	50	5,84	3,63		

Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının partner durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=2,84$; $p<0,05$). Partneri olan lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanı ($8,00\pm 4,76$), partneri olmayan lisans öğrencilerinin puanlarından ($5,42\pm 4,02$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının partner durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=-2,08$; $p<0,05$). Partneri olmayan yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanı ($5,84\pm 3,63$), partneri olan yüksek lisans öğrencilerinin puanlarından ($4,44\pm 3,09$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 4. Cinsel Mit Puanının Çocukluğunda Kim Tarafından Yetiştirildiğine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öğrenim	Çocukluğunda						Anlamlı Fark
	Yetiştiren	N	Ort.	SS	F	p	
Lisans	Anne	20	7,35	5,05	1,07	0,349	
	Anne-baba	71	6,14	4,33			
	Diğer	9	4,89	3,55			
Yüksek Lisans	A-Anne	23	6,26	3,60	4,35	0,016	A,B>C
	B-Anne-baba	69	5,10	3,31			
	C-Diğer	8	2,25	2,31			

Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulgusu saptandı ($p>0,05$).

Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının çocukluğunda kim tarafından yetiştirildiğine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=4,35$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasına olduğuna ilişkin yapılan LSD (Least Significant Difference) testi sonuçlarına göre çocukluğunda annesi ($6,26\pm 3,60$) ve anne-babası ($5,10\pm 3,31$) tarafından yetiştirilen yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanları, çocukluğunda diğer kişiler tarafından yetiştirilen yüksek lisans öğrencilerinin puanlarından ($2,25\pm 2,31$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 5. Cinsel Mit Puanının Cinsel Konulara İlgili Bilgiyi İlk Kimden Aldığına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öğrenim	Bilgi Kaynağı	N	Ort.	SS	F	p	Anlamlı Fark
Lisans	A-Anne	26	8,00	5,18	3,47	0,035	A,B>C
	B-Arkadaş	50	6,06	4,04			
	C-Diğer	24	4,83	3,84			
Yüksek Lisans	A-Anne	20	5,30	3,15	4,84	0,010	A,B>C
	B-Arkadaş	43	6,16	3,69			
	C-Diğer	37	3,86	2,88			

Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk kimden aldığına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=3,47$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasına olduğuna ilişkin yapılan LSD (Least Significant Difference) testi sonuçlarına göre cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk annesinden ($8,00\pm 5,18$) ve arkadaşlarından ($6,06\pm 4,04$) alan lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanları, cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk anne,baba ve arkadaşlar dışındaki kişilerden alan lisans öğrencilerinin puanlarından ($4,83\pm 3,84$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk kimden aldığına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($F=4,84$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasına olduğuna ilişkin yapılan LSD (Least Significant Difference) testi sonuçlarına göre cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk annesinden ($5,30\pm 3,15$) ve arkadaşlarından ($6,16\pm 3,69$) alan yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanları, cinsel konularla ilgili bilgiyi ilk anne ve arkadaşlar dışındaki kişilerden alan yüksek lisans öğrencilerinin puanlarından ($3,86\pm 2,88$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 6. Cinsel Mit Toplam Puanının Yakın Arkadaşlarıyla Bir Araya Geldiğinde Cinsellikle İlgili Konuşma Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Öğrenim	Arkadaşlarla Cinsellik		n	Ort.	SS	T	p
	Konuşma						
Lisans	Evet		65	7,11	4,10	2,66	0,009
	Hayır		35	4,71	4,64		
Yüksek lisans	Evet		84	4,88	3,10	-1,75	0,083
	Hayır		16	6,50	4,69		

Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının yakın arkadaşlarıyla bir araya geldiğinde cinsellikle ilgili konuşma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=2,66$; $p<0,05$). Yakın arkadaşlarıyla cinsellik konuşan lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanı ($7,11\pm 4,10$), yakın arkadaşlarıyla cinsellik konuşmayan lisans öğrencilerinin puanlarından ($4,71\pm 4,64$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanlarının yakın arkadaşlarıyla bir araya geldiğinde cinsellikle ilgili konuşma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulgusu saptandı ($p>0,05$).

4. Tartışma

Lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin ifadeleri incelendiğinde en yüksek inancın, eşler birbirlerini sevdiği zaman sevişmekten nasıl zevk alabileceklerini bilirler, olduğu gözlemlenmiştir. Yani, ortak olarak yüksek lisans ve lisans öğrencileri, zevk alma ya da orgazm olma durumunun tamamen duygusal bağla ilintili olduğunu düşünmekte ve durumun, eğitim kısmını göz ardı etmektedir. Madde ile benzerlik gösteren bir Vann incelemesine göre, tarihi olarak aşk evliliklerine çıkan izinle gündeme gelen birçok soruna ilaç olan sevginin bireylerin cinsel hayatında da pozitif etkilere sebep olacağı inancı, Stone tarafından duygusal bireysellik olarak adlandırılmıştı. Oysaki bahsi geçen duygusal bireysellik, cinsel ilişkiler başına belirleyici bir unsur olamamaktadır (Vann,1979).

Ülkemizde cinsel bilgisizlik eğitim düzeyinden bağımsızdır ve yaygın olarak görülmektedir. Toplumda aynı zamanda, cinsel işlev bozukluğundan daha çok cinsel sorunların olduğu bilinmektedir. Bunun en önemli sebebi ise, cinsel bilgilerin eksik olması, yanlış bilgilerin mevcut olması, yanlış inançlar ve yanlış bilgilenmelerdir (Sungur, 2006).

Uygulamalara bakıldığında cinsel eğitimin eğitim sistemi içerisinde yer almaması, diğer ders konularında da cinselliğe çok sınırlı bir şekilde yer verildiği bilinmektedir (Çok ve Kutlu, 2010). Bu nedenle de, okullarımızda gençlerin sağlık bilincini geliştirmeleri açısından bütüncül bir yaklaşımla cinsel konularla ilgili bilincini kazandıracak bir sistemin olmaması da bir sorundur.

Nitelikli bir cinsel ilişkide belirleyici unsur, eğitimidir. Çünkü cinsellik, öğrenilebilen bir eylemdir. Çünkü insan, cinselliğini diğer birçok canlının aksine sadece üreme amacıyla kullanmaz. İnsan, cinsellikten zevk alır ve hem kendi vücudunu hem de partnerinin vücudunu öğrenmeye çalışır (Demello, 2010). Öğrenme, cinsel gelişimde önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, öğrenmenin cinsel ilişki üzerine olası etkileri, davranışsal cinsiyet farklılıklarının organizasyonunu ve psikoseksüel fonksiyonun farklılaşmasını da sağlamaktadır (Woodson,2002).

Araştırma sonucunda eğitim seviyesi arttıkça cinsel mitlere olan inanış azalmaktadır. Bu sonuçtan yola çıkarak özellikle psikoloji lisans öğrencilerinin, sağlıklı ve yeterli cinsel bilgilerin verildiği kaynaklara ihtiyaçları vardır. Toplumun kültürel özelliklerini de göz önünde bulundurursak, cinsler arası ayırımın azaltılmasıyla, çocukluk ya da en azından ergenlik döneminden başlayarak kişilere verilecek cinsel eğitimin kişilerin yanlış inanışlarını değiştireceği, yanlış inanışların en aza indirilmesinde katkısının olabileceği düşünülmektedir (Özmen, 1999).

Dünya genelindeki insan hayvan araştırmalarındaki karşılaştırmalara göre insanlar, cinsel davranışlarını düzenleyebilmek için eğitim almakta ve kendisini geliştirmektedir (Rouse,2002). İnsan ve primatların cinsel hayatı, eğitimle düzenlenmekte ve bu birikime zaman zaman kültürel normlar da eşlik edebilmektedir. Ancak kültürel faktörler de merak edilen cinsellik konusunun önüne herhangi bir engel kuramamaktadır (Arlington,2002).

İstatistik sonucunda belirtildiği gibi, "lisans öğrencilerinin cinsel mit inançlarına ilişkin toplam puanı $6,27\pm 4,43$; yüksek lisans öğrencilerinin $5,14\pm 3,43$ olarak hesaplanmıştır. Bunun yanında, yüksek lisans öğrencilerin mitlere olan inanışının lisans öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu gözlemlenmektedir.

İstatistik sonuçlarından "cinsel mit toplam puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi. Lisans öğrencilerinin cinsel mit toplam puanı, yüksek lisans öğrencilerinin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir." İfadesi ise, bu noktada, çalışmanın hipotezlerinden biri olan, eğitim düzeyleri arttıkça kişilerin cinsel mitlere inanış seviyesi azalmaktadır, kanısını desteklemektedir. Farklı olarak Şahbaz, "Cinsel Mitlerin Cinsel İşlev Bozukluğu ve Kaygı Üzerinde Etkisi" adlı tezinde rastgele seçilmiş 78 erkek ve 72 kadın ile uyguladığı cinsel mit ölçeği için "katılımcıların cinsel mit puan ortalamaları ile eğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel bir fark olup olmadığını saptayan sonuçlara göre, grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır" ibaresini kullanmıştır (Şahbaz,2017).

5. Sonuç

Sonuç olarak psikoloji alanındaki eğitim düzeyleri arttıkça kişilerin cinsel mitlere inanış seviyesi azalmaktadır olan

hipotez, SPSS yöntemi ile kanıtlanmıştır. Desteklenen hipotez de sonuç olarak şu kaniya çıkmıştır: eğitim seviyesi arttıkça cinsel mitlere olan inanış azalmaktadır.

Bu araştırmaya göre nitelikli bir cinsellik eğitimle donanmış ve kaygıdan uzak olduğu sürece sağlıklı bir şekilde devam edebilmektedir. Sağlıklı cinsel bilgilendirme olmadan oluşan aktif cinsel yaşam bazı mitlerin sönmesine sebep olabilir, ancak bu tüm cinsel mitlerin ortadan kalkmasında yeterli olamamaktadır. Hem cinsel mitlerin olmaması, hem de daha sağlıklı ve doyumlu bir cinsel yaşam için cinsel bilgilerin zamanında ve doğru kaynaklardan kişilere aktarılması gerekmektedir. Çalışma, yazılışı bakımından evrensel bir öneme sahip olduğundan, bundan sonraki çalışmalara ışık tutmayı hedeflemektedir.

Üniversitede eğitim süreci içerisinde insana yardım eden meslek grubu da ayrı bir yere sahiptir. Bu mesleklerle ilgili bir bölüm olan psikoloji lisans eğitimine devam eden öğrencilerin insana bir bütün olarak yaklaşmanın gerekliliğini eğitim sürecinde benimsemektedir. Özellikle klinik psikoloji yüksek lisans öğrencileri eğitim sürecinde psikolojik danışma yardımı almak isteyen, bazen cinsellikle ilgili problemi olan öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirmektedir. Bu sürecin daha sağlıklı ilerlemesi için onların yeterli donanıma sahip olması, cinsellikle ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip olması gerekmektedir. Araştırmanın sonucuna uygun olarak, psikoloji lisans öğrencilerinin cinsel mitlere daha fazla sahip olduğunu göz önünde bulundurursak, onların eğitim süreci boyunca kapsamlı bilgi edinmeleri, cinsellikle ilgili olumlu tutum ve davranışları geliştirmeleri, olumsuz değer yargıları ve inançlarından arınmaları, bununla da ilerideki danışanları ile daha rahat terapötik ilişki kuracakları düşünülmektedir.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Özellikle uygulama yönteminde kullanılan ölçekler, 18 yaşının altındaki bireylere uygulanmadığından ölçeklerin çocuklar ve gençler üzerindeki analizi yapılmamıştır. Keza, Üsküdar Üniversitesi psikoloji lisans ve klinik psikoloji yüksek lisans öğrencileri dışına uygulanmayan testler yine psikoloji bölümündeki öğrencileri baz almaktadır. Bununla birlikte kronik hastalığı bulunanlar ve daha önce psikiyatrik tedavi görenler de yöntemin dışında tutulduğundan bu kişiler, sınırlılıkları oluşturmuştur.

Cinsel mitlerin yok olabilmesi için en önemli unsur eğitimidir. Cinsel eğitim yaşam boyu devam eden bir öğrenme sürecidir. Öğrenme süreci esasen aile içinde başlar. İyi bir psikoloji eğitimiyle cinsel mitlere olan inanışın en aza indirilmesi, hatta yok edilmesi olası bir sonuçtur. Bu sebeple, özellikle cinsel problem yaşayan ya da cinsellik konusunda kendisini geliştirmeyi planlayan bireyler, cinsellikle ilgili bilgisi olmayan yakınlarına sorarak öğreneceklerine; bu konuda daha nitelikli bilgi edinebilecekleri psikoloji disiplinine başvurabilirler.

Kaynakça

- Ateş, M. (2014). *Mitolojiler ve Semboller – Ana Tanrıça ve Doğurganlık*, İstanbul: Milenyum Yayınları.
- Atıcı, H. (2019). *Cinsiyete Göre Cinsel Mitlere İnanma ve Cinsel İşlev Bozukluğu Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Ana bilim Dalı. (Yüksek Lisans Tezi)
- Baumeister, R. F., Finkel, E. J. (2010). *Advanced Social Psychology: The State of the Science*. Oxford: Oxford University Press.
- Bozkurt, A. (1996). Cinselliğe ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış." *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 4, p.37-46. 83.
- Büyük, Ş. (2019). *Evlü Bireylerde Dindarlık ve Cinsel Mitlere İnanç Düzeyinin, Evlilik Doyumu ile İlişkisi*, s.26 Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı .(Yüksek lisans tezi)
- Çalı, D. (2021). *Kadınlarda Cinsel Doyum Üzerine, Cinsel Mitlerin ve Ruminasyonun Etkisi*, İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı. (Yüksek lisans tezi)
- Caner, M. (2020). *Kadınlarda Cinsel İşlev Niteliği, Cinsel mitler ve Bilişsel Çarpıtmaların Sosyodemografik Değişkenlerle İlişkisi*, Yakın Doğu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı. (Yüksek lisans tezi)
- Çok F., Kutlu, Ö. (2010). *Ergenlerin Cinsel Eğitimi Bir Program Denemesi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Coşkun, M. (2020). Cinsel Mitlerin Evlilik Doyumuna Etkisine Yönelik Nitel Bir Çalışma
- DeMello, M. (2010), Woodson, J. (2002). *Human-Animal Studies: Animal Welfare*, Lantern Books. Including 'Learned Sexuality' In the Organization Of Sexual Behavior, *Neuroscience & Behavioral Reviews*, 26(1), p. 69-80.
- Harari, Y. N. (2015). *Hayvanlardan Tanrılara – Sapiens*. (Çev.Ertuğrul Genç), Kolektif Kitap.
- Kayır A. (1996). *Cinsel Mitler*. Ero Cinsel Yaşam Ansiklopedisi. Milano: AMARE Gruppo; s.26-28.
- Kayır, A. (1995). Adam, E., Yazıcı, R. *Cinsellik ve Cinsel İşlev Bozuklukları, Psikiyatri İstanbul*. İstanbul:Tıp Fakültesi Basımevi, s.228-235.

- Measor, L. (2004). Young People's Views of Sex Education: Gender, Information and Knowledge. *Sex Education*, 4(2), 153-166.
- Özmen, H.E. (1999). Cinsel Mitler ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Psikiyatri Dünyası*, 2(1), s.49-53. s.49
- Rouse, L. (2002). *Marital and Sexual Lifestyles in the United States, Attitudes, Behaviors, and Relationships in Social Context*. Routledge.
- Şahbaz, T. (2017). *Cinsel Mitlerin Cinsel İşlev Bozukluğu ve Kaygı Üzerinde Etkisi*, Işık Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü. (Yüksek Lisans Tezi)
- Şahin D., Şimşek F., Seyidoğlu H. (2006). Cinsel yaşam ve sorunları: Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi. *CETAD Bilgilendirme Dosyası*.
- Sungur M.Z., Tarcan Z. (2006). Erkek cinselliği, Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Alanında Ulusal ve Yerel Medya Yoluyla Savunuculuk Projesi. *CETAD Bilgilendirme dosyası*, İstanbul.
- Vann, R. T. (1979). The Family, Sex and Marriage in England, 1500-1800, Lawrance Stone, *Journal of Family History*, 4(3), p.308-315.
- Yılmaz, M. (2018). *Yetişkinlerde Anksiyetenin ve Cinsel Mitlerin Cinsel Doyum ile İlişkisinin İncelenmesi*, s.7 Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı. (Yüksek lisans tezi)
- Zilbergeld B. (1978). *Male Sexuality*. Boston: Little Brown.